



ВАРНЕНСКИ КОРЕНЯКЪ

Органъ на Културно-Пресвѣтното Икономическо Дружество „Варненски Кореняк“

Броя
3 лв.

Год. абонаментъ 25 лв.
Излиза ежесечно.

Редакция и администрация въ клуба
— Варна, ул. „6 Септемврий“ № 23.

Обявления се приематъ
по споразумѣние.

В
З

ПОКАНА

Поканватъ се членоветъ на дружеството „Варненски Коренякъ“ да присъжтствуватъ на

Общото годишно събрание

което ще се състои въ Недѣля, 24 того, 10 ч. сутринта

въ САЛОНА „XX ВѢКЪ“

ПРИ СЛЕДНИЯ ДНЕВЕНЪ РЕДЪ:

1. Отчетъ на Настоятелството;
2. Докладъ на Контролната комисия;
3. Измѣнение на чл. 41 отъ устава;
4. Освобождаване отъ отговорностъ настоятелството и контр. комисия;
5. Изборъ на ново настоятелство и контр. комисия

На събранието ще бждатъ допуснати само оние отъ членоветъ, които притежаватъ специална карта която ще служи и при гласуване за ново настоятелство

Картитъ се даватъ отъ Канцеларията и всѣки редовенъ членъ е длъженъ да се снабди съ такава до деня на събранието.

Спомагателнитъ редовни членове представятъ при входа членскитъ карти.

Ако събранието не се състои по нѣмане на кворумъ, то се отлага за следующата недѣля, 31 Мартъ, колкото членове и да присъжтствуватъ въ същото време и мѣсто.

Да сме на чисто.

Друго място в настоящия вестник членовете на вестника членовете на вестника „В. К.“ ще поканата за общото годишно събрание, на което нагелството ще даде отчет за годишната си дейност. Годишната година, за големо аление, ще отнесе в история на дружеството, като ще в своите страници ни събития извън своя друтвен живот. А за да бъде така вината трябва да се си у някои членове, които зоха в дружеството с неги намърения, било като гелни членове на известна итическа партия, било като ни орждия. А отукъ ясно очертаваха тяхните далечни и задачи. Дружеството от турно, просветно и икономеско трябва да се впрегне колесницата на тая или она тия. И действително някои нове успяха да внесат изтно разколебание, известно цепление, било чрез печата, о съ своите шушукания. Чко това произвеждаше кно впечатление на съзнанитъ и идейни дружествени нове, които съ голъма тжга сърдцето виждаха между

своята срѣда членове, които, като че ли съзнателно, тласкаха дружеството към единъ съдбоносен край. При създаденото положение, разбира се, че трябва да се противодейства за да се запази дружеството отъ страстната партизанщина, която разяжда и развращава съзнателното гражданство, чуждо на грубитъ партизански похвати и ежби. Ето защо ръководното тѣло на дружеството — настоятелството постъпа умно и тактично, като о време употреби хирургическия ножъ, и отрѣза гангрената, която разяждаше дружествения организъмъ.

И така подъ свѣтлото знаме на дружеството ни нѣма място за груби партизани, а за идейни членове, които безпрекословно ще изпълняватъ уставнитъ задължения. Който се чувства въ невъзможност да се отърси отъ своята груба партизанщина, а мисли чрезъ нея да внесе смутъ и раздори въ дружеството, нека съ време излѣзе отъ него. Могъществото и силата въ една идейна организация зависи не отъ количеството на нейнитъ членове, а отъ качеството. Прочее, да сме на чисто.

Старитѣ и младитѣ.

„Има нѣщо гнило въ царство Дания“.

Възи думи на гениалния Шекспиръ го подхождатъ за цѣла Европа, най-много можеби за насъ. У насъ плото се натрупва отъ доста вреи то не само следъ войната, но отъ преди войната. Политически лгария въскръсна като фениксъ въ пепелта и започна новъ исторически животъ споредъ образитъ съвременна Европа. Държавнитъ ституции се копираха отъ нѣкои институционни страни, защото у съ тогава не е имало традиция, а евната традиция е била забравена неотговаряла вече на съвременнитъ жди. Обаче заеманитъ образци не наги сж били подходящи. Въ тървското учредително Велико Събание преодолѣ конституционната програма на Петко Каравеловъ изложена доста пространно въ пловдивското списание „Наука“. Въ Събанието имаше и контра мнение, жщо конституционно, но съ известни граничения.

Днесъ следъ 50 годишенъ политически животъ виждаме, че приотвения конституционенъ калѣпъ е билъ до тамъ за нашата снага. Ний не сме антиконституциона ли, но не трябва да се забравя, че има конституции и конституции, републики и републики, т. е. разни състави на конституции и републики. Каквото понася напр. за европейския стомахъ, не го смисла лесно българския, както и обратно. Не е еднаква всѣка почва за да възприема едно и също политическо устройство, а напротивъ всѣка почва представлява своя историческа особеностъ. За всички е вече много ясно, макаръ че не всѣки иска да го каже, че днесъ стигнахме до политическа деморализация. Никой не обръща сериозно внимание върху възпитание и моралъ. Ежегодно излизатъ отъ нашитъ срѣдни учебни заведения множество младежи съ известни теоретически познания, но съ слаба морална подготовка. А между това въ днешнитъ времена могатъ да съществуватъ само държави съ повисока култура и на които възпитанието и морала стоятъ на известна

висота. Безъ тѣзи две условия държавната независимостъ не е осигурена и такива държави рано или късно рискуватъ да бъдатъ заличени отъ политическата карта. Полския духовенъ проповедникъ и списателъ Piotr Skarga още въ XVII вѣкъ предупреждавалъ своитъ съотечественици поляци да престанатъ да демагогствуватъ, да вилнеятъ, да се каратъ и да живеятъ въ разкошъ и развратъ, защото съседнитъ държави ще се намѣсятъ въ вътрешнитъ работи на Полша и ще турятъ край на полската държава. Неговитъ парадоксални думи Polska niezadem, stoi (Полша се подържа отъ безредieto) се оказаха не парадоксални, а страшна истина, която се разбира чакъ следъ станалата катастрофа. Римската империя дължи своето загиване не само на постояннитъ войни, водени въ разни страни, но и на вътрешнитъ междоусобия, обща анархия, бедствие, развратъ и обща деморализация. Турция дължи своя постепененъ упадъкъ на невежество и развала и само благодарение на неслъгласието на европейскитъ държави, тя можа да просъществува до нашитъ дни съ днешната си намалена територия.

Горнитъ мисли и исторически истини бѣхме принудени за изкажемъ по поводъ на голѣми кадри интелигенция и полуинтелигенция съ неустановени характери и слабо гражданско възпитание, избѣгваща сериозенъ трудъ и търсяща удоволствия. Тази интелигенция, хитерпродукция (свърхпроизводство) на нашитъ гимназии, прогимназии и нѣкои други училища, търси повечето чиновническа кариера, понеже за други свободни професии не е достатъчно подготвена, а като не намира достатъченъ просторъ, търси кариера чрезъ разни политически партии, безъ да бжде истински привърженикъ на тѣхъ. За това днесъ у насъ се образуваха цѣли армии отъ интелигентни и полуинтелигентни службогонци и карьеристи, които чакатъ сгоденъ моментъ да нанесатъ поражение на своитъ противници и въ случай на успѣхъ, като награда, да се настанятъ на държавна или общинска трапеза, догдето бждатъ изгонени отъ друга по-щастлива армия. А най-печалното е това, че

обикновено побеждаватъ армии съставени въ голѣма частъ отъ демагози, нахалници, слабохарактерни и смели, за които приличието, съвестта и морала сж празни думи. Каква разлика отъ миналитъ времена! Познавахъ лично мнозина отъ старитъ български дейци отъ преди освобождението и първитъ години следъ освобождението (Доброплодни, Т. Шишковъ, П. Каравеловъ, П. Славейковъ, Ст. Стамболовъ и др.). Тѣхнитъ разкази за миналото не само сж били обикновени възхвалявания на „старитъ добри времена“, но въ тѣхъ проличаваха свършено други обществени понятия. Днесъ идеализмътъ на старитъ дейци и общественици постепенно изчезва и се измѣства отъ лични интереси. Отъ освобождението до сега България е напреднала въ много отношения: построиха се много желѣзници, пристанища, шосета, уреди се нѣкои по-важни градове, имаме множество разни гимназии, висши училища и пр. и пр., но по гражданското възпитание останахме доста назадь. Нуждни сж голѣми реформи и то, преди всичко, реформи по възпитанието. Голѣма роль тукъ трябва да изиграе училището. Това не е лесна работа, както, може би, си представяватъ мнозина. Много по-лесно можемъ да построимъ единъ новъ градъ, отколкото да възпитаемъ едно поколение. Младитъ нека да вникнатъ въ съдържанието на старитъ събития, да подноватъ старата традиция, да свържатъ сегашното съ миналото и да съградятъ нѣщо ново, по-съременно, но и по-здраво.

Р.

Захождането на културата и причикитъ за това.

II.

Мѣрката или висотата на културата на единъ народъ се познава отъ оценяването и прилагането въ практика правдата, истината, челолюбие, милосърдието, правосъдието и т. н. Ние можемъ да констатираме едно увеличение въ знанието, въ наукитъ, увеличението и усъвършенстване въ техниката, но същевременно едно намаление на всички добри нрави и добродетели между народа. Какво можемъ да кажемъ относно правдата въ наше време?

Уважението, почитанието и изпълнението на правдата показватъ висотата на културата на единъ народъ, едно общество и на единъ човѣкъ. Но тука виждаме деморализирането на народното тѣло. Високата честъ къмъ правдата пропада. Неправдата тържествува вече; правдата не пази високото мѣсто, а силата. По-силниятъ днесъ диктува и налага своята воля на по-слабия катм правда.

Този цененъ плодъ на културата — правдата — изчезва все повече и повече отъ сърдцата и практиката на човѣцитъ. Мѣдриятъ Соломонъ още преди 3000 години изказа великата истина: „Правдата възвишава единъ народъ, а беззаконието го унищожава“, когато единъ народъ изгуби правдата изъ очитъ — тогава неговата звезда почва да залѣзва. Неправдата бѣше причина за смъртта на старитъ култури и народи. Неправдата възбуди гнѣвъ, умраза и отмъщение и води до убийство и изтрѣбление.

Така е между единици и цѣли народи. Понеже правдата днесъ изчезва, затова търканията, възстанията, кръвопролитията, революциитъ и войнитъ се увеличаватъ. Всички тѣзи действия иматъ своитъ причини. Беззаконието и неправдата сж като червеи, които разрушаватъ здравитъ подпори на единъ народъ.

Какъ стои въпроса съ правото и правосъдието?

Когато човѣкъ не намира вече правда въ своя подобенъ е онеправданъ, излѣганъ, неговата надежда е въ правосъдието. Той вѣрва, че тамъ ще намѣри своето право. И така трябва да бжде. Но какъ е

днесъ? И тукъ Соломонъ пакъ свидетелствува: „Видѣхъ още подъ слънцето мѣстото на сѣда, а тамъ — беззаконието и мѣстото на правдата, а тамъ неправдата“. Макаръ днесъ правиститъ да стремятъ безпристрастно да отдаватъ правото, ний виждаме въ примѣритъ и практиката на миналото и настоящето, че границата е неясна между правото и безправие, често е мъглява и сплетеното безправие често пречи да се намѣри правото.

Сжщото можемъ да кажемъ и за истината и правдивостта. Тѣзи две нравствени черти сме изгубили. Лъжата, измамата и лицемерieto високо издигатъ на всѣко мѣсто главитъ си. Тѣ сж покварили душитъ, както на младежи, така и на възрастни. Тѣ се вмѣкнаха, както въ политиката, така и въ религията; ежедневиия животъ се управлява отъ тѣхъ.

Можемъ ли днесъ да вѣрвашъ на своята жена, на своя мжжъ и своитъ дѣла? Казватъ ли тѣ истината? Днесъ приятелтъ лъже най-близкия си приятел. Лъжата, измамата, лицемерieto днесъ сж състава на човѣшкия характеръ. Въ живота на единицитъ, семейството и обществото изчезва до мнимумъ истината. Лицемерieto не се спира дори предъ религията. Лъжата днесъ се обича повече, отколкото истината.

Театритъ и кинематографитъ, които представятъ лъжата за истина, се посещаватъ повече, отколкото църквитъ. Пѣкъ и въ църквитъ се вмѣква суевѣрие и безвѣрие.

Що се отнася до любовта и милосърдието, положението не е по-розово. Вмѣсто челолюбие царува себелюбие, вмѣсто милосърдие — эгоизъмъ.

Д-ръ Фридрихъ Хансенъ, преди нѣколко години, съ скръбъ въ душата си, констатира предъ Обществото на народитъ, при докладването за помощта за гладна Русия, следното: „Народитъ сж эгоисти, алчни и себелюбиви“. Тѣй е съ единицата, семейството и цѣлото общество. Дсбритъ нрави постепенно намаляватъ. Модерния човѣкъ на 20-я вѣкъ е стигналъ до тамъ, че смѣта за унижение да е внимателенъ и чувствителенъ къмъ ближния си. Любезността и учтивостта сж изгубили своята искреностъ.

Грубостъ, жестокостъ, нетърпение — е общата черта на нашето време.

Какъ стоимъ въ морално отношение? Плачевно, 20-ятъ вѣкъ съ своитъ модерни мирогледи и идеи, съ своя свободенъ животъ, съ своята свободна любовъ е развалилъ и светостта на брака. Мжже иматъ своитъ приятелки и жени своитъ приятели.

Срамностъ и смирение отдавна сж изчезнали и само тукъ и тамъ рѣдко се намиратъ. Всичко това е скръбно, но е истина. Ний, може би, не обичаме да слушаме подобни нѣща, но съ мълчание не ги премахваме отъ свѣта. Женскитъ свѣтъ пада подъ игото на модата, която налага сжщо краситъ по лицата, парюфмитъ и пр. Вжжши гладъ, влага, тъмнина, мизерия, а на улицата видъ на принцеси.

Тѣй ни се представя днесъ фалшивостта и лицемерieto въ живота, облеклото, държането, поведението и въ характера; това стана вече навикъ.

Любовта къмъ работата повече и повече намалява, а любовта къмъ удоволствията и охолния животъ се увеличаватъ.

Древната религия даваше подбуда за културата. Това виждахме въ Египетъ, Вавилонъ, Гърция и Римъ, кждето всичката култура бѣше свързана съ религията и култа. Ние виждаме отъ есично това, че религията бѣше причината за древната култура. Това се отнася и за днешното време; първнитъ храмове бѣха християнски. И въ срѣднитъ вѣкове всичкото изкуство се занимаваше изключително съ храмове и живописъ, което можемъ да видимъ на всѣкжде на западъ.

Обаче днесъ има единъ обратъ въ нѣщата. Религията бѣше заедно съ културата. Но въ 20-я вѣкъ виж-

даме раздѣление на дветѣ сестри; религията се спрѣ; културата взе друго направление. Напредѣкъ вѣж даме днесъ въ техниката, използва се електрическата енергия и радиото. Но културния човѣкъ днесъ, както никога по-преди, работи трескаво за нови машини и нови уреди за изстребление на човѣци въ бѣдѣщата война. Ний стоимъ на върха на културата.

Но какво иде после? Нѣма ли тая култура да пропадне напълно при избухването на една война? Приготвеността на пушките, подводниците, танковете, крайцерите, аеропланите и задушливите газове ще турятъ край на всѣка култура.

Вѣрвате ли вий, че тѣзи държави се вѣоржаватъ само, за да си играятъ? Не. При удобенъ моментъ всичко ще влѣзе въ действие. Ще има ли днесъ свѣтътъ моралната сила да спре човѣцитѣ отъ явната погибелъ — инищожаването на културата, за която културниятъ свѣтъ се готви?

Народитѣ играятъ съ огънь; тѣ не искатъ да го запалятъ, но събиратъ взривни вещества. Ще дойде това, каквото искатъ да избѣгнатъ.

Напредѣкътъ на днешния день създаде и социалния въпросъ. Колкото повече напредваме въ културата, толкова по-остра става борбата между капитала и труда. Тѣзи два лагера, на капиталисти и работници, се организиратъ и ожесточаватъ единъ противъ другъ все повече и повече.

Нито грубата сила, нито благоразумието ще променятъ положението. Помирение между дветѣ класи въ бѣдѣщото изглежда невъзможно.

Ний установяваме, че социалната задача е едно дете родено и отгледано отъ културата. Тя е, която раздѣля народа на богати и бедни, обогатява единици, осиромашава множество. Културата е причината за днешната класова умраза и страшната мизерия, които влѣдѣятъ въ главнитѣ културни центрове на свѣта. Дали ще дойде време, когато всичко ще се изглади и поправи? Ний не вѣрваме.

Но какво ще стане съ културата, когато събраната отъ години въ сърцата на масата умраза ще избухне?

Заклучение:

Каква поука можемъ да извлечемъ отъ всичко това казано? Никоя култура не е вѣчна! Колкото славна и чудесна да е била, тя е загивала, заедно съ своитѣ носители.

Съ течение на вѣковете една следъ друга разнитѣ култури владѣха малко и си отиваха.

Културата въ старо време минаваше отъ единъ народъ къмъ другъ, като единъ природенъ законъ. Дали нашата култура днесъ не стои по-високо отъ всичкитѣ по-предишни? Нека имаме предъ видъ, че и старитѣ китайци се обличаха въ копринени дрехи, като днешния свѣтъ и египтянитѣ още преди 4000 години пиеха своето питие съ хубави чаши не по-малко красиви отъ онѣзи на 20-я вѣкъ и, то, въ най-красиви замъци и въ време, когато нашитѣ прадѣди, облечени въ звѣрски кожи живѣеха въ пещеритѣ, горитѣ или въ колибитѣ. Изкуството въ архитектурата, резбарството, златарството, изобщо въ рѣчната работа, бѣше толкова развито, щото спокойно може да се сравни съ днешнитѣ изкуства.

За потвърждение ни служатъ предметитѣ, намѣрени въ гроба на Тутанкамена. Ний не стоимъ по-високо съ нашата култура отъ старитѣ народи.

Умни хора е имало презъ всѣко време. Само въ техниката сме напреднали въ 20-тия вѣкъ. Когато порано човѣкъ бѣше изключително производителъ, днесъ 20-ия вѣкъ най-големата частъ отъ производството той отстъпва на машинитѣ.

Можемъ ли да кажемъ, че този напредѣкъ въ техниката е истинска печалба за човѣчеството?

Човѣкъ е станалъ робъ и слуга на машинитѣ докато най-после тѣ го грабватъ и смазватъ. Развитието на техниката премахва умствената творческа работа на онѣзи работници,

които само услужватъ на машинитѣ. Така културата пренася за едни удобства, за други вреда.

Отъ една страна има напредѣкъ съ културата, отъ друга — страховѣзбуждащъ упадѣкъ, съ други думи правимъ една крачка напредъ и две назадъ.

Нашата духовна култура изгасва, това го казвамъ съ скърбъ, ядката на духовната култура — правдата, истината, правото, милосърдието, любовта къмъ човѣка — изчезватъ все повече и повече отъ сърцето и живота, както на единицитѣ, семейството, така и на обществото и народитѣ. Вмѣсто това се разширява навсѣкжде и напълно и гордо си вдига главата лъжата, измамата и лицемерieto. Злото тържествува надъ доброто. Плѣтското взема мѣстото на духовното и идеалното. Мнозинството човѣци сѣ роби на себе си, не могатъ да се освободятъ отъ веригитѣ на лошитѣ навици и страсти. Ще дойде ли времето, когато човѣкътъ ще бѣде пленьгосподаръ на себе си, ще побеждава всичкитѣ пороци, всичко ниско и ще бѣде вътрешно тѣй високо култивиранъ, че ще прави само доброто, красивото и идеалното? Да не си правимъ илюзии, това време не ще дойде: звѣрътъ се показва въ човѣкътъ все повече и повече и не може да се прикрие. Културата захожда. Каквото и да кажемъ, както и да гледаме на тѣзи заключения — дали сме „за“, или „противъ“ едно е истината: срѣдства да се спре заходането на културата не сѣ още намѣрени.

Свѣтътъ отива въ пропастъ, защото човѣцитѣ искатъ и приготвятъ това.

Културата сама копае собствения си гробъ.

отъ нѣмски Ч. лейнъ.

Д-ръ Д. Гиневъ.

Защо българинътъ не обича морето?

Този въпросъ бѣ поставенъ между редицата въпроси, оповестени за разрешение отъ Бѣлг. Народ. мор. сговоръ. На тоя въпросъ ще се опитамъ да дамъ едно разрешение.

Въ статията ми печатана въ сп. „Морски сговоръ“ изнесохъ данни отъ историята на старото Българско царство, които свидетелствуватъ, че българитѣ и въ това далечно минало сѣ се държали далечъ отъ морето. Въ това време нашитѣ прадѣди не сѣ опитвали да използватъ нашитѣ води за военни цѣли, а за търговия по море и дума не е ставало. Върху причинитѣ на това фатално отнасяне къмъ воднитѣ съобщения въ тия далечни времена не ще да се спираме: върху тѣхъ не може съ достоверностъ да се резонира. Много е мъчно да се изтъкуватъ тѣ, като се знае, че България е била въ съприкосновение съ народи, които сѣ имали и военна и търговска флота. При проявитѣ енергия, сила и интересъ на нашитѣ славни царе къмъ разширение и закрепване на нашата държава не може и да се мисли, че организацията на морска и рѣчна флота е била занемарена по маловажни причини. Тая крупна празднота въ старобългарската държавническа уредба трѣбва да е имала своитѣ сериозни и непреодолими причини.

Съ по-големъ достоверностъ можемъ да укажемъ на отчуждаването на българина отъ морето презъ периода на дългото робуване и на свободния ни политически животъ отъ петъ десетилѣтия. Като рая българинътъ не е могълъ да се отдаде на мореплаване и да прави отъ него професия по много причини. Преди всичко мореплаването и морската търговия сѣ биле привилегия за гърци, турци и чужденци. Крайморскитѣ градове не сѣ биле достъпни за българитѣ. Малкото българитѣ въ тия градове сѣ се занимавали съ занаяти и, като изключимъ, нѣкои се вреждали въ търговското съсловие на тѣзи градове.

Българинътъ като работникъ и като ръководенъ факторъ въ морската служба не е могълъ да се на-

реди до турци и гърци, защото постоянната опасностъ за живота му на сухо е била още по-голема въ морското поприще. Най-после българинътъ не е билъ допушанъ до морска служба и поради това, че тя, както и военната служба, се считали за благородни и кавалерски, рицарски служби, до които само свободнитѣ сѣ имали достъпъ. Значи, презъ епохата на робството българинътъ е билъ отъ много страни възпрепятствуванъ за да се приближи до морето.

Ако може да се прави упрекъ на българина за неговото отчуждаване отъ морето, то това съ основание може да е само за времето следъ освобождението ни отъ турското робство. Съ по-големъ конкретностъ могатъ да се изтъкнатъ причинитѣ за страненето ни отъ морето презъ тоя периодъ. Тѣзи причини сѣ отъ различно естество: социални, държавнически, орографически и психични.

Преди да разгледатъ тѣзи причини, ще се спра върху факторитѣ въ морската служба, търговия и риболовство следъ освобождението.

Всички търговско-промислови и съобщителни служби десетилѣтия следъ освобождението бѣха въ ръцетѣ на гърци, турци и далматинци. Гърцитѣ, ръководени повече отъ спекулативния, търговски и расовъ нагонъ, а турцитѣ отъ властнически и героиченъ устремъ останаха господари въ морската съобщителна и риболовна служба и до днесъ въ нашето море. Борбата имъ съ морскитѣ стихии съ вѣкове при несигурнитѣ стари платняни кораби ги е направила калени моряци. Наредъ съ пѣснитѣ имъ за морето и за хубоститѣ и страхотитѣ на морското пътуване и тѣхнитѣ разкази за морски приключения сѣ поддържали у тѣзи народи желанието за морски животъ и авантюри. Така възпитани гърци и турци и днесъ сѣ тѣзи, които даватъ най-големъ контингентъ моряци по близкитѣ намѣ морета. Новитѣ по сигурни морски съдове представятъ за моряцитѣ отъ тѣзи нации, изгоди, които съ по-големъ сила ги тласкатъ въ морското поприще, въ което, особено следъ войнитѣ, тѣ иматъ вече съперничеството на всички почти народности, корабитѣ на които вече изобилно кръстосватъ тѣхнитѣ и нашитѣ води.

За насъ българитѣ, отрастнали безъ никакви заложи къмъ морето, безъ традиции, поезия и какви да е материални и духовни връзки съ морето, при разгледанитѣ условия не ще е лесно да се проявимъ въ морското поприще въ неговата ширина. Това е една народна задача, върху която много трѣбва да се замислимъ и много трѣбва да направимъ. Дѣлото на Българ. Народенъ морски сговоръ, подето и ръководено добре, трѣбва да се разрастне въ необходимитѣ за времето размѣри, като, преди всичко, се обърне внимание на възпитанието на младежта, както ще се изразя — на морското възпитание.

За мене въпроса за причини и първопричини за отчуждаването ни отъ морето не е най-големия въпросъ, затуй надъ него ще се спра дотолкова, доколкото това е необходимо, за да посоча на срѣдства и методи за възпитаване въ младежта любовъ и сили къмъ морското поприще.

По редъ на първо мѣсто между причинитѣ трѣбва да поставимъ психичнитѣ и социалнитѣ, а на второ — географскитѣ. Презъ време на робството географскитѣ условия, може да се каже, сѣ биле главната пречка, защото отъ казаното е ясно, че ние тогава не сме имали море. Сега тая пречка не сѣ съществува. Втората причина — общественитѣ условия — днесъ сѣ сложени по другояче. Преди освобождението поминѣкътъ на българина е билъ усигуренъ съ работата на полето и въ занаятчишкитѣ дюкяне. Излишнитѣ работни сили на народното стопанство сѣ намирали поле за работа въ градинарство и занаяти вънъ отъ България. Следъ освобождението чинов-

ничеството поглѣна много работни сили, и българинътъ не почувства нужда да се отдава на необичаенъ немъ занаяти, каквото за него морската професия. Войнитѣ и следствията отъ тѣхъ измѣниха сѣбонотно условията на живота и създадохъ нови условия, които предвиждаха засилване емиграцията далечни страни и ни наложиха нимания съ професии, на които сме свикнали. Нуждата, неволитроши желѣза, казва нѣмскатаговорка. Неволята е, която ще застави да обикнемъ морето и неговитѣ пѣтици и ширини да тисимъ препитание. Значи, социални причини, които ни караха да гледаме безучастно на морето и да влагаме всички наши надежди лични и народни блага и щастие само върху почвата на сухата земя сѣ промѣнени. Необходимостта налага да търсимъ въ морето прище за младежта. И това държавническо гледище е една на задачата, защото интереситѣ държавата диктуватъ да задържи страната своитѣ живи сили и чрезъ тѣхното участие въ свѣтовното морско дѣло да манифестира народна мощъ, сила и умъ, защото сили пренесени въ далечна емиграция безвъзвратно изгубени.

Но за да се запази това богатство за страната необходимо е едно ново възпитание, едно ново кръщение за морето и съ морето. А това се изисква нова психика, но струя на чувствата и пориви въ народната душа за морето. Така дойде даме до въпроса за психичнитѣ причини и психичната корекция чрезъ морското възпитание, възпитание чрезъ въздействието на буритѣ стихии на морето.

Въ нашитѣ поговорки за морето е залегналъ единъ минусъ една психична слабостъ, която не е присъща на българската душа „На дърво безъ коренъ не се качвамъ“. „Вода ли въ стомната да я гледамъ“. Ако пѣтѣзи поговорки се сѣди, ще се заключи, че българинътъ има органически страхъ отъ морето, отъ смѣтѣта, че нему липсва куражъ да бори съ живота, съ опасноститѣ нѣщо, което неговото героично и насяне смъртнитѣ и пълни съ ужаси и себеприятие вѣковни борби за свободата си, отричатъ категорично. Тѣзи психични противоречия могатъ да се обяснятъ само съ навики Българинътъ, наистина, се страхува отъ морето, но не защото е стрѣхливъ, а защото не се е приобщилъ съ морето, както съ земята, за дѣлбата, че морската ширина не нос и не би му донесла въ никой случа по-големи и по страшни изпитания, опасности отъ тѣзи, що е преодѣлявалъ, преодѣлва и за бѣдѣще щѣ преодѣлява на сушага. Българскитѣ младежи трѣбва да заживѣе по тѣсно съ морето, да създаде за иднитѣ поколения пѣсни, приказки и предания за хубоститѣ на морето, за своята борба съ морскитѣ стихии и да изличи съ това неоснователния страхъ въ народната душа отъ морето.

Животътъ надъ морето и съ морето ще е за насъ една нова школа за корегирание и хармонично и цѣлостно развитие на народната душа. Животътъ съ морето е една велика школа за волята и духа на човѣка, който въ пѣтя на културното развитие, като побеждава водата и на пѣтъ да овладѣе и въздуха и всички стихии и загадки, които гнетятъ неговия духъ. Въ копнежа ни да следваме пѣтя на културнитѣ народи, въ тоя великъ походъ ние трѣбва неминуемо да минемъ презъ школата на морето, защото имаме си наше родно море, което ни отвара широко хоризонта къмъ културнитѣ страни. Липсва ни възпитание за да обикнемъ и се вживимъ съ нашето море. Това което Бѣлг. Народ. морски сговоръ е направилъ въ това отношение, не е малко, но въпросътъ за това ново народно възпитание и кръщение е тѣй широкъ и обемистъ, че и туй, което ще кажа по него въ следващата ми статия, далечъ не ще да изчерпи тоя голѣмъ въпросъ.

ачение на варненския курортъ.

Въ 11 брой на вестника хроникиме на кратко, че въ нашия градъ стуваше полския инженеръ Божекъ мисия да разгледа варненския рски курортъ и да проучи като кви перспективи и удобства би гълъ да представлява той за гости ртисти отъ Полша, особено за , които би се настанявали въ ректирания полски санаториумъ землището на манастира „Св. нстантинъ“. По-тоя случай мохм да развнимъ съ него нѣкои сли по варненския курортъ и се аза, че нашитѣ мнѣния по него чти съвпадаха, затова считамъ за лезно въ интереса на варненскитѣ амдани да изложя неговото мнѣние колонитѣ на нашия вестникъ.

Вече отъ 1 мартъ, ежегодно, поавнитѣ градове на Европа, започтъ да се наводняватъ съ многоойни реклами и обявления отъ равитѣ на разни курорти и лѣтоща. Изтъкватъ се разни преимущества, удобства и развлечения, както всѣки курортъ може да достави своитѣ гости. Трѣбва да се прави злика между разни курорти, защото не всичко това, което ний тукъ Варна наричаме курортъ, е въ йствителностъ курортъ. Курортъ (cure, eau) може да се нарича кава мѣстностъ, дето има минерални, силно действующи (а не не-рални) източници, които помагатъ отивъ разни сериозни болести и каито лечебнитѣ имъ свойства учно сж изследвали отъ автори-етни специалисти. Къмъ такива рочути курорти принадлежатъ на-римѣръ Карлсбадъ, Мариенбадъ и ранценсбадъ въ Чехословакия, Ви-и въ Франция, нѣкои минерални ди близо до Будапеща въ Унга-ия, селото Банки въ България и р. Втората категория „курорти“, не к вече собствено до тамъ „курор-“, а „Badeort-u“ т. е. мѣста; дето морени и разстроени презъ годи-ата хора търсятъ лѣтна почивка. ѣ могатъ по-добре да се нарекатъ иматически станции, лѣтовища, на ѣмски Sommerfrischen, на френски tations d'été, villégiatures. Варна мено спада повече къмъ тая втора атегория, както и всички морски ѣтовища. Морски климатически анции има въ Европа доста. Раз-иката между тѣхъ е въ климата, довенъ плажъ, удобства за публика. ултурна срѣда и пр. Всѣки единъ тъ тѣзи фактора има своето зна-ение и влияе въ полза или вреда а другитѣ фактори. И така можемъ а имаме благоприятенъ климатъ, добенъ плажъ и пр. удобства, но ко не отговаря културната срѣда а лѣтовището, стойността на по-ледното силно се намалява. Отъ ова следва, че Варна не е собствено иорска климатическа станция, морско ѣтовище, каквито въ Европа сж на-пр. Остенде, Ница, Канъ, въобще ранцузка и италианска ривьера, елголандъ въ Германия, Хеля въ олша и морскитѣ климатически анции на адриатическия брѣгъ. Та-ивато морски климатически стан-ии се посещаватъ масово, особено ѣтно време презъ сезона, а нѣкои отъ тѣхъ иматъ своитѣ посетители очти презъ цѣлата година. Варна а сега не може да има много посе-ители презъ останалитѣ месеци вѣнъ отъ сезона, който се продъл-жава за сега сериозно само 1 1/2 ме-сеца, защото има нѣкои дефекти. Нѣкои отъ тѣхъ могатъ следъ време да се премахнатъ, така на-пр. могатъ да се направятъ по-голѣми удобства, градътъ може да се благоустрои, могатъ да се организиратъ разни развлечения, екскурзии съ общодо-стѣпни цени, да могатъ лѣтовницитѣ, особено тия отъ странство, нѣмаци тукъ познати и нѣмаци друга ра-бота, по-весело и по-удобно да пре-карватъ времето. Всички европейски курорти и лѣтовища се стараятъ да доставятъ на своитѣ гости не само бани и чистъ въздухъ, но сжщевре-менно удобни и подходящи за всѣ-киго съ пълна прислуга (върху при-слугата у насъ се обръща много

малко внимание), добра храна и раз-ни културни и приятни развлечения. Другитѣ дефекти мжно могатъ да се отстранятъ: тѣ зависятъ отъ кли-мата и географическото положение. Известно е, че въ Варна зимата е обикновено вѣтровита, съ снѣжни виелици, а пролѣтътъ е студена и влажна и, чакъ къмъ 1 май и даже по-късно, започва времето да се по-добрява. Географическото положе-ние на Варна сжщо не е дотамъ благоприятно, защото е доста отда-лечено и пжтуването до Варна е доста уморително.

Важенъ е въпроса доколко бан-ския сезонъ може да помогне ма-териално на варненското население. По тоя въпросъ трѣбва да бждемъ добре отвѣтлени и да не си правимъ преувеличени илюзии, но да знаемъ върху каквото можемъ да разчитаме. Нѣкои погрѣшно мислятъ, че Варна би могла съ време да се прехранва само отъ бани. Това е възможно само за нѣкои щастливи единици, но за населението взето изобщо това е абсолютно невъзможно, защото Варна съ своето 70000 население представлява вече голѣмъ градъ, който като такъвъ не може вече да се прехранва само отъ курортисти. Полша на-пр. има своята климати-ческа станция на полуострова Хеля (Балтийското море). Това е дълга и тѣсна ивица земя съ единствена на-селена мѣстностъ: малкото село Хеля съ ололо 3000 население. Тѣзи 3000 души се прехранватъ почти напълно отъ курорта, който е много по-добре уреденъ отъ Варненския: има раз-кошни бански постройки, удобни хотели съ добра прислуга и разни частни вили. Температурата на во-дата е 18 градуса. Презъ несезон-нитѣ месеци населението се зани-мава повечето съ риболовство и търговия. При това не трѣбва да се забравя, че Варна е сжщевре-менно и търговски градъ и следъ време, може би, ще стане индустри-аленъ, а известно е, че никой по-голѣмъ търговски или индустриаленъ градъ не може да бжде и сериозенъ курортъ. Въ голѣмитѣ центрове има голѣмъ шумъ и нечистъ въздухъ. Лѣте хора имено за това напушатъ голѣми шумни градове и търсятъ чистъ въздухъ и спокойствие, т. е. преди всичко такива мѣста, дето въ 10 часа вечерта всѣкакво движение почти замира. За щастие Варна при всичко, че е вече доста голѣмъ градъ и е търговски градъ, но има такава благоприятно разположение, че покрай търговско фабричната Варна може прекрасно да сжще-ствува и курортната Варна и може да има съ време сравнително добро бждаще, тъй като тази курортна частъ може доста да помогне изоб-що на населението. Тази курортна частъ на града ще се простира отъ морската градина до манастира „Св. Константинъ“, въ която главното значение въ бждаще ще иматъ ло-зата и мѣнастира. Особено мѣна-стиря ще е главния point d'attvaction за гоститѣ. Следователно, общин-ската управа и гражданитѣ ако ми-слятъ да повдигнатъ курорта, трѣбва да обрнатъ главно внимание на тази частъ на града. Другитѣ град-ски квартали ще иматъ естествено по-малка полза отъ курорта, т. е. ползата ще бжде само косвена. Но това е сжвсемъ естествено и неиз-бѣжно. За въ бждаще никой отъ по-заможнитѣ курортисти не ще търси на-пр. квартири въ III или IV участъци. Тадѣва ще отиватъ само срѣдна ржка хора, които ще гле-датъ да се кжпятъ въ морето при минимални разности.

Единъ високоблагороденъ позивъ къмъ варненското гражданство.

Всрѣдъ лютата продължителна и незапомнена отъ десетки го-дани зима, презъ която хиляди се-мейства гладни, голи, болни, безъ топливо, едва алачаха своето сжще-ствуване; тъкмо презъ това време, потжалитѣ въ излишества и раз-кошъ устройаха „конкурси за кра-савица“. Чувството на състрадание

и милостъ, като че ли бѣше забра-вено. Едно лудо опиянение облада-ваше известна частъ отъ българ-ското гражданство, изкуствено под-кладано и поддържано отъ една частъ на ежедневния ни печатъ, от-начало въ столицата, а следъ това и въ провинцията. Обаче намѣриха се трезви умове, между нашитѣ пу-блицисти и общественици, които из-дигнаха гласъ и осждиха това чуждо подражание на своеобразни охол-ници на живота въ Европа и Аме-рика, за тоя прославатъ „конкурсъ“. По поводъ на това завързаха се въ печата препирни „за“ и „противъ“ тия устройвани конкурси. И имаше защо да се защищава „конкурсъ“. Питайте въ вестникарскитѣ агенции и тамъ ще ви кажатъ защо...

Тая епидемична болестъ за „из-боръ на красавица“, ето че зарази и частъ отъ варненското граждан-ство. Въ мѣстния ежедневенъ пе-чатъ се почнаха препирни „за“ и „противъ“ избора за „варненска кра-савица“. Устроителитѣ на „конкурса“ побързаха да оправдаятъ своята по-стѣпка, че приходътъ отъ него ще бжде въ полза за крайно беднитѣ жители на града, сир. единъ видъ „благотворителностъ“. Обаче трез-вото варненско гражданство въ ли-цето на своитѣ институти и сдру-жения, които милеятъ за запазване на добритѣ нрави на бждащето по-коление, издигнаха високо своя мо-щенъ гласъ и се обяха противъ тоя „конкурсъ“. Изразъ на това ви-соко благородно дѣло служи пози-вътъ издаденъ и подписанъ отъ 25 института и сдружения. Тоя позивъ ще остане паметенъ въ лѣтописитѣ на града ни. Той ще напомяна на гражданството, че всичко онова, което минава океани, морета и пла-нини и му носи поквара въ добритѣ и запазени поне още семейни нрави, каквото бѣше и съ хазарта, то се отвращава отъ подобенъ родъ „ци-вилзация“ и не може да ѣ под-ражава.

Една знаменателна присжда

На 13 т. м. следъ тридневно раз-глеждане дѣлото Родевъ-Д-ръ Ча-кжровъ Варненски окръженъ сждъ произнесе присжда. по която Д-ръ Чакжровъ се осжди на единъ месецъ тъмниченъ затворъ и 1500 лв. глоба а Хр. Родевъ на три месеца затворъ условно и 3000 лв. глоба. Собствено по тая шумна розпря Д-ръ Чакжровъ получи косвено и втора една при-сжда, тъй като сжда оправда г. Ро-девъ по безаконията и пр. на Чак., които Родевъ изнесе въ в. „Варнен-ски Новини“.

Въ редакцията ни постѣпа подро-бно изложение на изнесенитѣ крайно осждителни факти за дейността на Чакжрова и неговата инспекция, по който ще се повърнемъ въ идния брой.

Въ сждебното заседание сж се из-несли много компрометирующи дан-ни за Д-ръ Чакжровъ. На публи-ката сж биле раздадени три отворе-ни печатни писма, които нашия съ-трудникъ Д-ръ Гиневъ е публику-валъ презъ 1928 и 1929 г. (сжщитѣ се депозираха и въ сжца), въ които се рисуватъ безправия и лоши по-рядки, които Чакжровъ е създавалъ въ гр. Варна и окръга.

Присждата надъ Чакжровъ и из-несеното предъ сжда идатъ да дока-жатъ правотата на всичко онова, ко-ето сме публикували въ нашия вес-тникъ за Чакжрова и неговата ин-спекция за безаконията и произво-литѣ му.

Чудно, че при една тъй опоро-чена дейностъ Министерството не е допущало никакви анкети противъ Чакжрова и го доведе до онова плачевно и жалко положение предъ сжда и че и сега се държи на служба.

20 Мартъ 1920 г.

И. Д.

Печатница и Хромофотография
„Просвѣщение“
на П. Зенгиновъ — Варна.
Порчка № 114.

Дружествени вести.

Танцувална вечеръ. На 16/III кореняцитѣ имаха танцова вечеръ въ казино на морската градина. Присѣтствуваха една доста отбрана публика, между която имаше и съ оригинални маски. Най-хубавитѣ ма-ски бѣха премирани. Първа премия получи г-ца М. Т. Тодорова, съ черъ костюмъ, олицетворяващъ дявола въ образъ на скелетъ, съ желѣзна коса на смъртта и надписъ на гърба: „Победа надъ победитѣ, Смъртъ на всичко живо, Кореняци! за да ме победите Обезсмъртете името си!“

Тя бѣше една отъ най-оригинал-нитѣ маски и направи голѣмо впе-чатление на присѣтствуващитѣ.

При една голѣма и интимна за-душественостъ, балътъ завърши къмъ 3 часа следъ полунощъ.

Починалъ дружеств. членъ.

На 5 того почина дружеств. членъ Димитъръ Д. х Добревъ на 56 год. възраст. Дружеството изказва на близкитѣ на покойния своитѣ събо-лезнования. Богъ да го прости и вѣчна му паметъ!

Пакъ по Посмъртната каса.

По тоя въпросъ пишемъ всѣки брой въ вестника, но малко се обръща внимание на него. Она членъ на дружеството, който не поддържа редовно посмъртната каса съ опре-дѣленитѣ вноски, съгласно правил-ника, нанася вредо на своитѣ близки, като ги лишава отъ помощта. Апе-лираме къмъ всички членове да из-пълнятъ дълга си и се издължатъ въ посмъртната каса.

Общинскитѣ работи.

Науча-ваме се, че общинскитѣ съветници отъ Дем-кр. Сговоръ улица „В. Лев-ски“, Демократитѣ, Националь-Ли-бералитѣ, Радикалитѣ, Земледѣлицитѣ и Работницитѣ, сж подали оставкитѣ си като общински съветници, вслед-ствие на което общинския съветъ се разтурва и следва да се произве-датъ нови избори. Незнаемъ при-чинитѣ на тия оставки, обаче, виж-даме, че интереситѣ на гражданитѣ доста леко и несериозно се защи-щаватъ, като че ли гражданитѣ нѣ-матъ други мисли, нѣматъ други за-дължения, а само по каприза на политическитѣ партии ще си играятъ на избори за да удовлетвори ам-бициитѣ на нѣколцина върли пар-тизани, които безъ огледъ на инте-реситѣ на града, работятъ за да удовлетвори личнитѣ си амбиции и хвърлятъ общината на едни из-лишни разноски, които ще излѣзатъ отъ джоба на гражданството.

По този поводъ възможно е да излѣземъ съ друга статия, обаче длѣжимъ да подчертаемъ за голѣмо съжаление, че отъ страна на пар-тиитѣ, отъ страна на тѣхнитѣ ше-фове, много несериозно се разискаа общинския въпросъ, който не е ни-то партизански, нито личенъ, но единъ чистъ стопански въпросъ и, като така, би трѣбвало да се по-гледнатъ съ други очила.

Втората годишнина на вестника.

Всѣка една организация за да под-държа връзки между своитѣ чле-нове, да оповестява разпорежда-нича на управителното тѣло, да се дава полезно четиво, издава свой печатенъ органъ. И нашето друже-ство, ржководейки се отъ това, почна издаването на в. „Варненски Корен-якъ“, който, съ тоя брой, навършва втората си годишнина. Скроменъ органъ, излизащъ ежесмесчно, съ една достѣпна за всѣкиго цена, се е изпращалъ на всички членове. За голѣмо обаче съжаление голѣма частъ отъ членоветѣ не сж се из-дѣлжили, откато получаватъ ве-стника. Това ни е принудило да се спре пращането на вестника на не-издѣлжилитѣ се членове. Ние мо-лимъ всички съзнателни членове, тоито милѣятъ за напредѣка на дру-жеството, да изпълнятъ своя дългъ и си внесатъ абонамента. Сжщо апе-лираме и къмъ абонатитѣ не чле-нове. Дано най-после бждемъ чути!